

MAA- JA KOTITALOUSNAISTEN KESKUKSEN VUOSIKERTOMUS 2024

MAA- JA
KOTITALOUSNAISET

Sisälllys

Toiminta 2024	3
Hallinto	4
Jäsenistö.....	5
Toimihenkilöt.....	5
Tukipalvelut, tilintarkastajat ja julkaisut.....	7
Strategian toteutus teemoittain	8
Teema 1. Suomalaisen ruuan sankaritarinat.....	8
Teema 2. Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta.....	9
Teema 3. Monimuotoinen luonto	11
Teema 4 Suomi kutsuu kylään	12
Yhteiset koulutustilaisuudet ja kehitystyö	15
Viestintä ja markkinointi	17

Toiminta 2024

Maa- ja kotitalousnaiset on valtakunnallinen ja kansainvälisesti linkittynyt asiantuntijajärjestö, jonka toiminnan keskiössä on ruoka- ja ravitsemusosaamisen vahvistaminen, maiseman- ja luonnonhoidon kehittäminen, yrittäjyyden tukeminen ja järjestötoiminta. Rakennamme kestävä, osaavaa ja osallistavaa yhteiskuntaa. Asioita tarkastellaan suomalaisen maaseudun näkökulmasta kaupunkeja unohtamatta. Strategiakauden 2021–2025 visiona vuodelle 2025 on *Unelmiemme Suomi: Maistuva, monimuotoinen, kestävä ja elinvoimainen*.

Vuosi 2024 oli Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n 31. toimintavuosi rekisteröityneenä yhdistyksenä. MKN Keskus on yleishyödyllinen yhdistys ja valtakunnallisen neuvontajärjestön keskusjärjestö.

MKN Keskus ohjaa ja koordinoi koko järjestön toimintaa. Se tukee piirikeskuksia ja paikallisyhdistyksiä järjestön yhteisten tavoitteiden saavuttamisessa. Se huolehtii mm. valtionavustuksen hakemisesta Opetushallituksesta ja jaosta piirikeskuksiin, valvonnasta, raportoinnista ja tilityksistä. Keskus vastaa myös useiden aluerajat ylittävien ja valtakunnallisten hankkeiden hausta sekä hallinnoinnista. Tavoitekeskustelut piirikeskusten kanssa käydään syksyisin ja edellisvuoden toiminnan valtakunnalliset tulokset kootaan keväisin.

Toiminnan avaintulosalueita ovat ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonta, maiseman- ja luonnonhoidon palvelut, yrityspalvelut ja järjestötoiminta sekä yhteisöllisyyden edistäminen. Huomioimme kestävä kehityksen ja ilmastonmuutoksen torjumisen sekä siihen sopeutumisen kaikessa toiminnassamme läpileikkaavana. Viestintä sekä Koti ja maaseutu -lehti tukevat avaintulosalueiden tavoitteiden saavuttamista.

Strategiakauden 2021–2025 toiminta painottuu neljään alla olevaan teemaan, joiden alla toteutamme erilaisia toimenpiteitä:

- Suomalaisen ruoan sankaritarinat
- Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- Monimuotoinen luonto
- Suomi kutsuu kylään

Toimintavuoden aikana valmisteltiin järjestön Kestävä kehityksen linjaukset. Järjestön asiantuntijoita sekä luottamushenkilöistä osallistettiin linjausten laatimiseen. Keskuksen hallitus hyväksyi linjaukset syksyllä, jonka jälkeen ne julkaistiin järjestön kotisivuilla. Edelleen painotettiin asiantuntijoiden jatkuvaa koulutusta neuvontatyön perustana. Kansainvälistä työtä, erityisesti pohjoismaisen yhteistyön vahvistamista, jatkettiin määrätietoisesti vuoden aikana.

Opetushallituksen myöntämän avustuksen avulla edistettiin järjestön toimintaedellytyksiä kestävä elämäntavan ja ympäristöarvojen toteuttamisessa, ravitsemustietoutta, terveellisiä elämäntapoja ja kestäviin valintoihin perustuvaa ruokakulttuuria, tietoutta kestävästä asumis- ja kulutustottumuksista, kestävä kotitalouden hoitoa, arjenhallinnan ja itsetekemisen taitoja, luonnon monimuotoisuutta sekä pienyritystoimintaa.

Jatkuva oppiminen ja kouluttautuminen on asiantuntijajärjestössä ensiarvoisen tärkeää. Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry kohdensi vuoden 2024 aikana resursseja niin koulutukseen, sidosryhmätyöhön kuin kehittämistyöhön.

Ruoka-, ravitsemus- ja kotitalousneuvonnassa valmistauduttiin uusiin kansallisiin ravitsemussuoiuksiin, joissa entistä enemmän otetaan myös ilmasto huomioon. Erilaisilla kursseilla ja tapahtumissa kannustettiin kasvisten ja varsinkin kotimaisten kasviperäisten valkuaislähteiden lisäämiseen ruokavaliossa. Koti ja maaseutu -lehden jokaisessa numerossa oli kasvatus- tai satokautteen sopiva teemakasvi, jonka ympärille myös Ruokaneuvot-sivut rakentuivat. Teemakasvista tehtiin aina myös mediatiedote, joista monet saivat näkyvyyttä eri medioissa.

Maiseman- ja luonnonhoidon palveluissa toiminnan keskiössä oli luonnon monimuotoisuuden edistäminen niin maaseudulla kuin kaupungeissa. Teeman alla toteutettujen neuvonta- ja suunnittelupalvelujen lisäksi jatkettiin kolmivuotista Luontotekoja-kampanjaa sekä toteutettiin useita muita kampanjoita yhteistyössä monien yhteistyötahojen kanssa. Maisemapalvelut edistivät kulttuuriympäristön hoitoa ja kestävä hyödyntämistä myös useissa hankkeissa.

Vuoden aikana jatkettiin YritysCase-valmennustilaisuuksia ja joulukuussa järjestettiin talous-, yritys- ja tilipalveluasiantuntijoiden kehittämispäivät Helsingissä yhteistyössä ProAgrian kanssa. Maa- ja kotitalousnaisten yritysasiantuntijat yhteistyökumppaneineen viestivät nimisuojuuksesta ja auttoivat nimisuojuhakemusten tekemisessä eri puolella Suomea.

Maistuva maaseutuyritys -tunnustuspalkinnot jaettiin 16 yritykselle Seinäjoella Farmari-messuilla heinäkuun alussa. Voittajat saivat hyvin medianäkyvyyttä.

Asiantuntijoiden koulutukseen panostettiin järjestössä vuoden aikana. Ukrainan sota ja sen johdosta kiihtyvä inflaatio vaikutti edelleen vuonna 2024, joten kurssit, neuvontatilaisuudet ja kokoukset järjestettiin vaihtelevasti digitaalisten yhteyksien kautta tai lähitilaisuuksina. Osa suunnitelluista lähitilaisuuksista jouduttiin tiukentuneesta taloustilanteesta johtuen, siirtämään lähitilaisuuksista etäyhteyksien välityksellä toteutettavaksi.

Opetushallitus, ympäristöministeriö, maa- ja metsätalousministeriö, maaseuturahasto, eri säätiöt ja yritykset sekä muut organisaatiot ovat rahoittaneet toimintaamme. Järjestön toimi- ja luottamushenkilöt sekä tuhannet jäsenet ja muut vapaaehtoiset ovat tehneet työtä sen eteen, että meillä olisi maistuva, viihtyisä ja elinvoimainen maaseutu sekä hyvinvoivat suomalaiset.

Hallinto

MKN Keskus ry:n varsinainen kokous

Maa- ja kotitalousnaisten Keskukseen varsinainen kokous pidettiin keskiviikkona 27.11.2024 Valion pääkonttorilla, Helsingissä. Kokous pidettiin hybridikokouksena, mahdollistaen kokoukseen osallistuminen etäyhteyksien välityksellä.

Kokoukseen osallistui yhteensä 41 virallista kokousedustajaa, joista läsnä oli 28 ja etäyhteydellä 13 osallistujaa. Lisäksi kokouspaikalla oli 16 muuta osallistujaa ja etäyhteydellä 2. Kokouksen puheenjohtajana toimi Pirjo Luotola Keski-Suomen maa- ja kotitalousnaisten piirikeskuksesta.

Valion yhteiskuntasuhdejohtaja Anna-Kaisa Auvinen kertoi Valion ajankohtaiset kuulumiset, ja kokousohallistajat saivat monipuolisen katsauksen Valion toiminnasta.

Kertomusvuoden tunnustuspalkinto jaettiin Kärsmäen maa- ja kotitalousseura ry:lle Pohjois-Pohjanmaalta. Yhdistyksen toiminta kattaa kärsmäkeläiset vauvasta vaariin monipuolisella toiminnalla. Myös yhdistyksen kyky muonittaa ja kahvittaa suuriakin ihmismääriä vaikutti valintaan. Kunniainainnan sai Viljakansaaren maa- ja kotitalousseura Etelä-Savossa. Se on aktiivinen yhdistys, joka vaalii omia perinnetapahtumiaan, mutta lähtee rohkeasti mukaan niin MKN:n valtakunnallisiin teemoihin kuin oman alueensa muuhun toimintaan kuten Saimaa European Region of Gastronomy 2024 -juhluvuoden tapahtumiin.

Hallitus

MKN Keskukseen hallitukseen kuuluivat toimintavuonna seuraavat henkilöt:

- puheenjohtaja *Mervi Mäki-Neste* (2026), henkilökohtainen varajäsen *Miina Aronen* (Keski-Pohjanmaa)
- varapuheenjohtaja *Tarja Tervo*, Itä-Suomi (2024), henkilökohtainen varajäsen *Anni Korhonen* (Itä-Suomi)
- jäsen, *Päivi Alanne*, Etelä-Suomi (2025), henkilökohtainen varajäsen *Jaana Sohlman* (Etelä-Suomi)
- jäsen, *Hanna Hautamäki*, Keski-Suomi (2025), henkilökohtainen varajäsen *Satu Hiuspää-Hiltunen* (Keski-Suomi)
- jäsen, *Tiina Kujala*, Länsi-Suomi (2026), henkilökohtainen varajäsen *Leea Sangi* (Oulu)
- jäsen, *Merja Rehn* (2024), henkilökohtainen varajäsen *Marjaana Liukko* (Etelä-Suomi)

Hallituksen kokouksissa esittelijänä sekä sihteerinä oli toiminnanjohtaja Christell Åström.

Hallitus kokoontui toimintavuonna kahdeksan kertaa. Varsinainen kokous pidettiin 27.11.2024. Hallituksesta erovuorossa olivat varapuheenjohtaja Tarja Tervo ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä Anni Korhonen sekä jäsen Merja Rehn ja hänen henkilökohtainen varajäsenensä Marjaana Liukko. Tarja Tervolla oli kaudet täynnä. Merja Rehn ei asettunut uudelleen valittavaksi. Uudeksi jäseniksi erovuorossa olleen Merja Rehnin tilalle valittiin Vesa Kallio (toimikausi 2025–2027) ja erovuorossa ollut varajäsen Marjaana Liukko valittiin uudelle kaudelle (toimikausi 2025–2027). Erovuorossa olleen Tarja Tervon tilalle valittiin Anni Korhonen (toimikausi 2025–2027) ja hänen henkilökohtaiseksi varajäseneksi Pauliina Arra-Sävilammi (toimikausi 2025 - 2027).

Vuodelle 2025 valitun hallituksen kokoonpano

- Puheenjohtaja *Mervi Mäki-Neste* (2026), henkilökohtainen varajäsen *Miina Aronen*, Keski-Pohjanmaa
- Jäsen *Päivi Alanne*, Etelä-Suomi (2025), henkilökohtainen varajäsen *Jaana Sohlman*, Etelä-Suomi
- Jäsen *Hanna Hautamäki*, Keski-Suomi (2025), henkilökohtainen varajäsen *Satu Hiuspää-Hiltunen*, Keski-Suomi
- Jäsen *Tiina Kujala*, Länsi-Suomi (2026), henkilökohtainen varajäsen *Leea Sangi* (Oulu)
- Jäsen *Vesa Kallio* (2027), henkilökohtainen varajäsen *Marjaana Liukko*, Etelä-Suomi
- Jäsen *Anni Korhonen*, Itä-Suomi (2027), henkilökohtainen varajäsen *Pauliina Arra-Sävilammi*, Etelä-Savo

Hallitukseen vuodelle 2025 valitut uudet varsinaiset jäsenet *Vesa Kallio* (kuva: *Laura Hämäläinen*) ja *Anni Korhonen* (kuva: *Anni Korhonen*).

Jäsenistö

Jäsenjärjestöt

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n jäseniä ovat ProAgria Keskukset (8 kpl), ProAgria Keskusten Liitto sekä Lapin Maa- ja kotitalousnaiset ry. Paikallistason toimintayksiköitä, maa- ja kotitalousseuroja, maa- ja kotitalousnaisten osastoja tai muita vastaavia järjestössä oli toimintavuonna noin 750. Jäsenrekisterin mukaan jäsenten määrä on 17 883, mutta tieto on puutteellinen. Edelleen on paikallisyhdistyksiä, jotka eivät ilmoita jäsentietoja jäsenrekisteriin. Puuttuvien jäsenten määrän arvioidaan olevan noin 2 500 jäsentä, jolloin jäsenmäärä on reilu 20 000.

Kunniajäsenet

Kunniajäseniä ovat emäntä *Pirkko Kallio* (Nivala) vuodesta 2003, maanviljelysneuvos *Marja Kallio* (Laukaa) vuodesta 2009 sekä maakuntaneuvos *Eeva Nurmi* (Humppila) vuodesta 2013.

Toimihenkilöt

MKN Keskusten palveluksessa työskentelivät vuonna 2024 seuraavat henkilöt:

- *Christell Åström*, toiminnanjohtaja, päätoimittaja
- *Leena Lahdenvesi-Korhonen*, varatoiminnanjohtaja, kehitysjohtaja (maiseman- ja luonnonhoito) (opintovapaalla 1.1–31.5.2024 sekä 1.11–30.11.2024)
- *Tuula Lehtonen*, toimituspäällikkö (Koti ja maaseutu -lehti) (vanhempainvapaalla 2024)

- Eeva Rantala, projektikoordinaattori 1.1.–30.9.2024
- Marita Suontausta, kehityspäällikkö (ruoka, ravitseminen ja kotitalousneuvonta)
- Helena Velin, järjestöpäällikkö
- Susanna Winqvist, viestintäpäällikkö (60 % työaika osittaisen opintovapaan vuoksi) (100 % opintovapaa syys–lokakuu)

MKN Keskuksen henkilökunta oli vuoden aikana myös lomautettuna, tiukentuneen taloudellisen tilanteen takia.

Jäsenyys / edustus eri toimielimissä ja organisaatioissa

MKN Keskus jatkoi panostamista sidosryhmäyhteistyöhön ja toimialojemme ajankohtaiseen keskusteluun. Teimme hankeyhteistyötä erilaisten toimijoiden kanssa ja osallistuimme aktiivisesti aihealojemme lukuisiin kehitysryhmiin.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskuksen henkilöstö on ollut edustettuina toimintavuonna mm. seuraavissa toimielimissä:

- Alfred Kordelinin säätiön Jaakko Kolmosen rahasto, jäsen Marita Suontausta, varajäsen Christell Åström
- Eduskunnan kotitalouden tukirengas, jäsen Marita Suontausta, varajäsen Helena Velin
- Eläköön maaseutu! -foorumi, MKN:n edustajina Mervi Mäki-Neste, Christell Åström
- Green Care Finland ry:n hallitus, varapuheenjohtaja Christell Åström
- Helmi-seurantaryhmä (YM, MMM) jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Kansainvälisen maisemapäivän valmisteluryhmä ja maisemakuvakilpailun raati (YM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Kotitalous- ja kuluttajaneuvottelukunta, jäsen Marita Suontausta
- Kotitalouksien omatoimisen varautumisen järjestötoimikunta (Kova), jäsen Helena Velin, Kotitalouksien omatoimisen varautumisen viestintäryhmä (Kova), jäsen Susanna Winqvist
- Kouluruokaverkosto (OPH), jäsen Marita Suontausta
- Kulttuuriympäristöviestinnän yhteistyöryhmä Kyvyt, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, jäsen Susanna Winqvist
- Laidunliha-hankkeen ohjausryhmä (Pyhäjärvi-instituutti), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Luonnonlaidunpäivän koordinoitiryhmä, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, jäsen Susanna Winqvist
- Maaseudun tukihenkilöverkon ohjausryhmä, jäsen Christell Åström
- Maatalouskoneiden tutkimussäätiön valtuuskunta, jäsen Helena Velin, varajäsen Christell Åström
- Maataloustuotteiden ja elintarvikkeiden nimisuojatryhmä (MMM), jäsen Christell Åström
- Maitohygienialiiton johtokunta, jäsen Marita Suontausta
- Medlem i Nordiska Rådets Civilsamhällesnätverk, MKN:n edustajana Christell Åström
- Museoviraston luontorinki, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Museoviraston muinaisjäännösten hoidon asiantuntijarinki, jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Naisten Valmiusliiton hallitus, jäsen Mervi Mäki-Neste, varajäsen Helena Velin
- Perinnebiotooppien valtakunnallisen koordinaatioryhmä (YM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Puunhalausviikon järjestelytoimikunta (Viherympäristöliitto, LUKE, MKN Keskus), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, Christell Åström, Susanna Winqvist
- ProAgria Keskusten Liiton hallitus, jäsen Mervi Mäki-Neste, varajäsen Tiina Kujala
- Ruokakasvatussyhdystys Ruukku ry, hallituksen pj. Marita Suontausta
- Soste:n valtuusto, varajäsen Mervi Mäki-Neste
- Työtehoseuran valtuuskunta, jäsen Christell Åström
- Vesimaisemaverkosto (Museovirasto, YM) jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Saara Ryhänen, Etelä-Savon MKN
- Vieraslajiasioiden neuvottelukunta (MMM), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen, varajäsen Christell Åström
- Vieraslajiasioiden neuvottelukunta (MMM), viestintäjaosto, jäsen Susanna Winqvist

- Viheralan neuvottelukunta VihNe (Viherympäristöliitto), jäsen Leena Lahdenvesi-Korhonen
- Walter Ehrströmin säätiön hallitus, jäsen Christell Åström

Tukipalvelut, tilintarkastajat ja julkaisut

Taloushallinnon palvelut ostettiin vuoden 2024 aikana Taloushallinta Uniikki Oy:lta. IT-tukipalvelut ostettiin Mtech Digital Solutions Oy:ltä ja graafista suunnittelua ostettiin ProAgria Keskusten Liitto ry:ltä.

MKN Keskus ry:n tilintarkastajana toimi tilintarkastusyhteisö KPMG Oy Ab.

KOTI ja maaseutu -lehti

Toimituspäällikön töitä hoiti vuoden 2024 alusta kehityspäällikkö Marita Suontausta. Lehden taittopalvelu ostettiin ProAgria Keskusten Liitosta. Lehden taittoa ja markkinointimateriaalia valmistivat Birgitta Salminen ja Päivi Jokimies. Yhteyksistä Tilaajapalvelu Atex oy:n kanssa vastasivat toimituspäällikkö ja toiminnanjohtaja-päätoimittaja. Lehden painopaikka on Printall.

Lehdestä ilmestyi toimintavuonna 2024 yhteensä 8 numeroa: 6 kertaa 60-sivuisena ja yhden kerran 84-sivuisena tuplanaumerona. Vuoden lopussa lehden painosmäärä oli noin 4 500, joista tilaajia noin 4 100. Lukijatutkimuksen mukaan jokaisessa tilaajataloudessa Koti ja maaseutu -lehteä lukee keskimäärin 2,7 lukijaa. Lisäksi lehteä voi lukea kirjastojen e-lehtipalvelussa.

Lehteä kampanjoitiin heinäkuussa Seinäjoella Farmari-messuilla.

Lehteä rahoitettiin edelleen ensisijaisesti tilausmaksuilla. Mainostilaa myi resurssiensa puitteissa toimituspäällikkö. Hyväntekevyytenä lehden takakannesta annettiin mainostilat UN Womenille ja Punaiselle Ristille.

MKN Keskuksen ja piirikeskusten ruoka-asiantuntijat osallistuivat ruoka- ravitsemus ja kotitalousneuvonnan kehityspäällikön ohjauksessa lehden Ruokaneuvot-sivujen suunnitteluun ja toteutukseen. Lehden ruokaohjeet olivat Maa- ja kotitalousnaisten ruoka-asiantuntijoiden laatimia. Ruokaneuvojen kuvat otti valokuvaaja Kati Laszka. Järjestöpäällikkö työsti toimituspäällikön kanssa järjestösivuja. Maiseman ja luonnonhoidon kehitysjohtajan kanssa suunniteltiin Maisema muutoksessa -juttusarjaa.

Toimintavuonna lehdessä käsiteltiin monin eri tavoin Maa- ja kotitalousnaisten osaamista ja kampanjoita, joista myös lukijat ovat pitäneet. Tarinoita maaseudun yrittäjistä, Ruokaneuvot, Maisema muutoksessa ja Teemakasvi keräsivät lukijoilta runsaasti hyvää palautetta. Järjestöpalstalla jatkui järjestöpäällikön kirjoitusten julkaisu ajankohtaisista järjestöasioista.

Lukijapalautteen perusteella lukijat ovat erittäin tyytyväisiä Koti ja maaseutu -lehteen.

Lehden Instagram-tiliä päivitettiin resurssien mukaan. Seuraajien määrä nousi tasaisesti ja vuoden 2024 lopussa heitä oli 829. Myös lehden kotisivujen kävijämäärä on kasvanut.

Lehden hinta pysyi vuonna 2024 entisellään (kesto 54 €, vuositilaus 64 €). Keväällä, Farmari-messuilla ja joulun alla lehteä myytiin kampanjahintaan 45 euroa kestotilauksen ensimmäinen vuosi.

Muut julkaisut ja aineistot

Koti ja maaseutu -lehden lisäksi on tuotettu avaintulosalueittain neuvontatyötä tukevia viestintä- ja markkinointimateriaaleja. Niistä kerrotaan myöhemmin eri avaintulosalueiden toiminnan tulosten raportoinnin yhteydessä.

Strategian toteutus teemoittain

MKN:n toiminta vuonna 2024 pohjautui järjestön vuoteen 2025 ulottuvaan brändistrategiaan. Toimintakertomuksen jaottelu seuraa brändistrategian neljää teemakokonaisuutta: suomalaisen ruoan sankaritarinat, ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta, monimuotoinen luonto ja Suomi kutsuu kylään. Teemakokonaisuuksien tarkoituksena on vahvistaa toimintaa yli sektorijakojen ja lisätä yhteistyötä MKN:n asiantuntijoiden välillä.

Teema 1. Suomalaisen ruoan sankaritarinat

Tavoitteena oli tuoda esille suomalaista ruokakulttuuria ruokineen, tapahtumineen ja alueellisine vetonauloineen. Suomalaisille ruoantekijöille annettiin kasvat ja heidän ansaitsemansa kiitokset. Toimintavuonna keskityimme ensisijaisesti tuottajiin ja yrittäjiin. Vaikutimme myös uusien suomalaisen ruoan sankaritarinoiden syntyemiseen. Suomalaisen ruoan arvostuksen lisääminen oli toimintamme päämäärä.

Ruokakasvatus ja terveellinen ruoka

Vahvistettiin eri-ikäisten ihmisten ruoka- ja ravitsemusosaamista. Työssä huomioitiin loppuvuodesta julkaistavat kansalliset ravitsemussuositukset.

MKN ruoka-asiantuntijat kampanjoivat ja viestivät aktiivisesti ruokakasvatus- ja ravitsemusteemoilla, pitivät erilaisia kursseja, neuvontatilaisuuksia ja tapahtumia, joita toteutettiin livenä tai verkon välityksellä laajemmalle kuulijakunnalle.

Koti ja maaseutu -lehdessä oli aiheeseen liittyviä artikkeleita ja Ruokaneuvojen mediatiedotteissa tuotiin esille myös uusia pohjoismaisia (ja tulevia kansallisia) ravitsemussuosituksia.

Rahoitus: OPH

Pellolta pöytään - suomalaisen ruoan tunnettuuden vahvistaminen

Paikallisista ruoantuottajista ja -jalostajista sekä paikallisista raaka-aineista viestittiin monikanavaisesti (tapahtumissa, somessa, tiedottein ja lehtiartikkelein) tavoitteena yhdistää ruoantekijät ja kuluttajat. Koti ja maaseutu -lehden jokaisessa numerossa oli satokauteen sopiva teemakasvi, jonka ympärille rakentuivat Ruokaneuvot-sivut. Kustakin teemakasvista tehtiin myös mediatiedote.

Rahoitus: OPH, lehti

Maistuva maaseutuyritys -tunnustus-palkinnot

Maistuva maaseutuyritys -tunnustus-palkinnot jaettiin 16 yritykselle Seinäjoella Farmari-messuilla heinäkuun alussa.

Maistuva maaseutu on yrityksille vuosittain annettava tunnustus-palkinto, jonka Maa- ja kotitalousnaiset lanseerasi Suomi 100 -juhlavuonna. Maakunnittain myönnettävällä palkinnolla nostetaan esille maaseudun upeita makuja, raaka-aineita, ruokayrityksiä ja ruoka-aarteita. MKN Keskus koordinoi tunnustuksen jakoa tasavuosina. Aihe kiinnosti mediaa, ja siitä uutisoivat mm. Yle, Maaseudun Tulevaisuus ja monet paikallismediat.

Rahoitus: OPH

Maistuva maaseutuyritys -palkitut. Kuva: Maija Saanio

Kekriviikot

Loka-marraskuussa vietettiin MKN:n kekriviikkoja, joiden aikana nostettiin suomalaista sadonkorjuujuhlaa esiin monin eri tavoin ja kannustettiin käyttämään sesongin kasviksia ja täysjyväviljaa ruokavaliossa. Kekri-tapahtumat eri puolella Suomea kerättiin digitaaliselle karttapohjalle, jotta kuluttajat löytäisivät tapahtumat helposti sivuiltamme.

Rahoitus: OPH

Luonnonlaidunpäivä

Luonnonlaidunpäivää vietettiin 15.6.2024. Päivän tavoitteena on tuoda esille laidunnuksen merkitystä luonnon monimuotoisuudelle. Päivän ympärillä rakennetun viestintäkampanjan avulla lisäämme tietoisuutta luonnonlaitumista ja perinnebiotoopeista sekä niillä syntyvästä luonnonlaidunlihasta. Luonnonlaidunpäivänä noin 20 tilaa/luonnonlaidunlihaa myyvää yritystä ympäri Suomen piti avoimet ovet -tapahtumia, joissa useissa MKN asiantuntijat olivat paikan päällä. Aiemmin viikolla (11.6.) medialle järjestettiin retki Kosken kartanolle Saloon. Aiheesta julkaisivat artikkelin mm. Helsingin Sanomat, Maaseudun Tulevaisuus ja Turun Sanomat.

Päivä järjestettiin yhteistyössä: Luonnonlaidunlihan tuottajat ry, WWF, MTK, SLC, Metsähallitus, Maa- ja kotitalousnaiset (MKN Keskus ja piirikeskukset), ProAgria, Ruokavirasto, Suomen Lammasyhdistys, Pihvikarjaliitto ja Perinnemaisemayhdistys

Rahoitus: OPH

Teema 2. Ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta

Tavoitteena oli saada eri ikäiset kuluttajat toteuttamaan erilaisia arkisia ilmastotekoja ja tekemään pieniä ja suuria tekoja luonnon hyväksi sekä tukea yrityksiä vastuulliseen toiminnan kehittämiseen. Lähtökohtana oli, että jokainen meistä voi omalla toiminnallaan vaikuttaa lähiympäristöönsä. Vuoden aikana vastattiin kansalaisneuvonnan kasvavaan tarpeeseen varautumisen, ennakoinnin, omavaraistalouden ja kokonaisturvallisuuden osalta.

Kädet multaan

Kädet Multaan -toimintaa edistettiin piirikeskuksissa eri menetelmin. Varhaiskasvatuksessa ja koululaisille oli erilaista neuvontaa sekä konkreettisia ja käytännönläheisiä menetelmiä, joilla lisättiin ravinteiden kierrätystä ja lasten luonto- sekä maakontakteja, vähennettiin ruokahävikkiä, lisättiin ymmärrystä ruoantuotannosta ja edistettiin kasvisten sekä kasvisruoan käyttöä.

Kotitarveviljelyä edistettiin järjestämällä neuvontaa ja webinaareja, joissa huomioitiin ilmastonmuutoksen tuoma sopeutumisen tarve lisätä luonnon monimuotoisuutta myös kotitarveviljelyn osalta sekä kotitarveviljely osana kokonaisturvallisuutta ja omavaraisuutta.

Rahoitus: OPH

Varautumalla vahvemmaksi - tiedottamista ja muonituskoulutusta huoltovarmuuden turvaamista varten -hanke 1.8.2024–31.8.2025

Kuva: MKN Keskus

Hankkeessa järjestetään varautumisesta viestintäkampanja somessa, blogikirjoituksin ja juttuina Koti ja maaseutu -lehdessä. Kolmessa piirikeskuksessa järjestetään muonituskoulutukset ja niihin sisällytetään luentona maataloustuotannon merkitys suomalaisessa huoltovarmuudessa. Koulutustilaisuuksien yhteyteen järjestetään 72 tuntia yleisöluento ja mahdollisesti kotivara-näyttely. Koulutuksista kootaan toimintamalli, joka on vapaasti käytettäväksi vastaavien koulutuksien järjestelyjä varten.

Hanke käynnistettiin kertomusvuonna valitsemalla koulutusten toteuttajiksi Etelä-Suomen, Etelä-Pohjanmaan ja Keski-Suomen piirikeskukset. Toimijoiden kanssa pidettiin runkosuunnitelmapalaveri ja viestintäsuunnitelman teko käynnistettiin.

Rahoitus MTK:n Säätio

Kuluttajien varautumisen vahvistaminen

Viestittiin varautumisen tärkeydestä medialle ja kansalaisille. Asiantuntijoita kannustettiin järjestämään 72 h -kurseja ja -luentoja sekä erilaisia nuotioruoka- ja varautumiskurseja.

Rahoitus: OPH

Eväitä terveelliseen ja ympäristöä huomioivaan elämään

Yhteistyössä Ungmartha rf:n ja kolmen MKN-piirikeskuksen ruoka-asiantuntijan kanssa kehitettiin ja pilotoitiin toimintamalli ja työkalupakki resepteineen kaikille Harrastamisen Suomen mallin (HSM) kokkikerhojen vetäjille ja sellaisiksi haluaville. Aineisto on digitaalisena sekä suomeksi että ruotsiksi, ja se löytyy HSM:n sivuilta materiaalipankista sekä molempien järjestöjen kotisivuilta.

Rahoitus: OKM harrastuksen Suomen Malli -hanke

Luonnontuotteet lautaselle - hyvinvointia luonnosta - potkua yritystoiminnalle

Tiedotus ja aktivointikampanjalla lisättiin tietoa luonnontuotteiden monipuolisesta käytöstä ja kestävästä hyödyntämisestä. Esimerkiksi Koti ja maaseutu -lehdessä oli artikkeli nokkosesta.

Rahoitus: OPH

Ilmastotaitaja

Kesällä 2024 käynnistetyn hankkeen keskeisenä tavoitteena on tutkimustiedon jalkauttaminen ja rakentavan maaseutu-kaupunki-vuoropuhelun lisääminen. Hanketta toteutetaan kahden pääteeman alla: Ruoantuotannon ilmastovaikutukset pelloilta pöytään asti sekä Ilmastomuutoksen ja luonnon monimuotoisuuden yhteydet sekä niiden kytkeytyminen ruoantuotantoon. Tutkimustiedon jalostamisessa kumppanina toimii Luonnonvarakeskus.

Syksyn aikana hankkeessa koottiin tutkimustietoa hankkeen toimintaa varten sekä toteutettiin neljä lyhyt webinaaria ruoka-asiantuntijoille. Hankkeen toiminta jatkuu 30.6.2026 saakka.

Rahoitus: Maaseuturahasto ja Uudenmaan ELY-Keskus.

Teema 3. Monimuotoinen luonto

Teeman tavoitteena oli tuoda laajasti esille luonnon monimuotoisuuden merkitystä, selvittää sen tilaa tutkimuksilla ja kartoituksilla sekä edistää monimuotoisuutta hoitosuunnitelmilla ja -toimenpiteillä yhdessä maanomistajien, kuntien, yhdistysten ja yritysten kanssa. Lisäksi tavoitteena oli jalkauttaa uusinta tutkimustietoa.

Teemaa tuotiin esiin kampanjoissa ja hankkeissa sekä viestimällä monipuolisesti luonnon monimuotoisuuden edistämisen mahdollisuuksista. MKN:n maisema-asiantuntijoista koostuva valtakunnallinen viestintätiimi viesti säännöllisesti järjestön somekanavissa monimuotoisen luonnon edistämisen puolesta erillisen viestintäsuunnitelman mukaisesti.

Lumoinfot

Maisema- ja ympäristöasiantuntijat toteuttivat lähes 60 luonnon monimuotoisuuden edistämisen merkitystä avaavaa lumoinfoa yhdistyksille, yhteisöille ja kunnille. Infoissa nostettiin erityisesti esille Luontotekoja-kampanjaa ja muun muassa peltoluonnon monimuotoisuuden edistämisen merkitystä.

Rahoitus: OPH

Luontotekoja-kampanja

Järjestön maisema- ja ympäristöasiantuntijat kampanjoivat tehostetusti luonnon monimuotoisuuden edistämisen puolesta vuosina 2022–2024. Vuoden 2024 erityisteenä oli peltoluonnon monimuotoisuus. Asiantuntijat toteuttivat luentoaineistoja, luentoja, erilaisia tapahtumia sekä infoja teeman alla. Osana Luontotekoja-kampanjaa osallistuimme myös Luonnonlaidunpäivän järjestelyihin ja tapahtumiin sekä edistimme avoimien ovien tapahtumia tiloilla ympäri Suomea kesäkuun lopussa 2024 (ks. kohta Luonnonlaidunpäivä).

Rahoitus: OPH

Puunhalausviikko ja Suomen luonnon päivä

Puunhalausviikko 26.8–1.9.2024 kannusti ihmisiä osoittamaan arvostusta lähiympäristöään kohtaan. Kampanjan tueksi laadittiin tiedotteita. Kampanja on vakiinnuttanut paikkaansa osana Suomen luonnon päivän virallista juhlintaa. #puunhalausviikko-aihetunnisteen käyttö on runsasta sosiaalisessa mediassa ja aihe sai hyvin medianäkyvyyttä. MKN Keskus järjesti Puunhalausviikon yhteistyössä Viherympäristöliiton ja Luonnonvarakeskuksen kanssa.

Rahoitus: OPH

Barentsin alueen vieraslajikasvitorjunta ja -työ

Jatkoimme vuonna 2023 alkanutta työskentelyä Luonnonvarakeskus (Luken) vetämässä Haitalliset vieraslajit Barentsin alueella -hankkeessa. Hankkeen tavoitteena oli Barents-alueen kansalaisten ja paikallistoimijoiden kouluttaminen ja aktivointi haitallisten vieraslajien hillintään. Toteutimme vieraslajikasviusuutta kunta- ja paikallistoimijoille. Vuonna 2024 tuotimme hankkeelle mm. videoita, blogikirjoituksia ja muita materiaaleja. Järjestimme yhteistyössä Luken kanssa Rovaniemellä kansainvälisen seminaarin, jossa oli mukana 33 osallistujaa Suomesta, Ruotsista ja Norjasta. Lisäksi teimme opinto-/verkottumismatkat Norjaan ja Ruotsiin ja jatkoimme muutoinkin kansainvälisten suhteiden luomista yhteistyön kehittämiseksi. Kannustimme jäseniämme ja muita yhdistyksiä vieraslajitorjuntaan Impin päivän kampanjalla.

Kv. seminaariosallistujia kitkemässä jättipalsamia Rovaniemellä. Kuva: Susanna Winqvist

Loppuraportti meidän osuudestamme hankkeesta löytyy hankkeen sivuilta: <https://barents-ias.info/wp-content/uploads/barents-ias-final-report-mkn-online-version.pdf>

Rahoitus: Luonnonvarakeskus (Luke) / ulkoministeriö, Itämeren, Barentsin ja arktisen alueen hanketoiminta (IBA-rahoitus)

Teema 4 Suomi kutsuu kylään

Toimintavuoden aikana lisättiin yleistä tietoisuutta kulttuuriympäristön arvoista ja mahdollisuuksista, arvokkaista maisema-alueista, paikallisesta kulttuuriperinnöstä, ruokaperinteestä, tavoista, taidoista ja historiasta monimuotoisesti sekä edistettiin näistä lähtevää aitouteen perustuvaa kestävästä yrittäjyyttä. Yhteisöllisyyttä vahvistettiin yhteisillä tapahtumilla ja tempauksilla.

Maaseutuyrittäjyyden edistäminen, näkyvyyden vahvistaminen ja yrittäjien osaamisen vahvistaminen

Suomi tarjoaa lukuisia vierailemisen, kokemisen ja aistimisen arvoisia reittejä, kulttuuriympäristöjä, maisemia, rakennuksia, ilmiöitä, tapahtumia, makuja ja palveluja sekä tutustumisen arvoisia ihmisiä. Tarjolla on kyläasukkaineen ja kylätapahtumineen, luonto- ja maisemakohteita, kulttuuria, kansantietäjiä ja tarinankertoja, paikallisia makuja, maakuntien erikoisuuksia, näyttelyitä, toreja, pop up -tapahtumia, aktiviteetteja ja majoitusvaihtoehtoja majataloista maisemaigluihin.

Kotimaanmatkailu on suosittua, ja erilaiset elämyspalvelut ovat kysytyjä. Piirikeskusten asiantuntijat edistävät yritysten verkostoitumista ja yhteistyötä. Yrittäjien ja yrittäjiksi haluavien osaaminen vahvistetaan.

#MaaseudunSankarit-teeman alla nostettiin maaseudun yrittäjiä ja yritysten tarinoita esille eri medioissa vuoden aikana. Tavoitteena oli nostaa esille maaseudulla toimivien yritysten monipuolisuutta.

Rahoitus: OPH

Suomalaisen leivän tarina

Lisättiin suomalaisen leipäkulttuurin tunnettuutta, kerrottiin leipäkulttuurimme alueellisista eroista ja siirrettiin ruokaperinnettä mm. viestimällä sosiaalisessa mediassa. Uudet leipäreseptit ja tarinat ovat MKN:n kotisivuilla. Kampanja poiki mm. paikallisradiohaastatteluja leivästä.

Rahoitus OPH

Impin päivä 11.6.2024

Impin päivää kannustettiin pitämään vieraslajitalkoita. Osa yhdistyksistä talkoili vieraslajien kimpussa, osa järjesti Impin päivän tapahtumansa perinteisesti, useimmiten liikuntatapahtumana.

Suodenniemellä vietettiin Impin päivää luonnossa vieraslajeja torjuen. Kuva: Leena Pullinen. Sulkavan Maa- ja kotitalousnaiset tempaisivat Impin päivänä souturetkelle kirkkoveneellä. Kuva: Liisa Ruottinen-Partanen

Yhdistysten kekritapahtumat

MKN Keskuksen toteuttaessa kekriä pääasiallisesti julkaisemalla tiedotteen ja viestimällä somekanavissa, kannustimme yhdistyksiä järjestämään konkreettisia kekritapahtumia ja kertomaan kekristä.

Yhdistykset järjestivät kirkkopyhiä, myivät tuotteita torilla ja järjestivät kekrimarkkinoita muiden tahojen kanssa. Kekrilounailla ja -päivällisillä tarjottiin sadonkorjuun herkkuja. MKN Keskus tarjosi netissä karttapohjan, johon tapahtumat sai ilmoittaa.

Kävellään porukassa -hyvinvointikampanja

Hyvinvointikampanjaa toteutettiin Kävellään porukassa -teemalla. Kampanjan monimuotoisuus ilahdutti. Kävelyjä tehtiin niin kulttuurikohteissa kuin luonnon helmassa esimerkiksi villasukkakävelyllä lumihangessa. Vaalikävelyt käynnistivät keskusteluja. Samalla kun itse liikuttiin, liikutettiin ja ulkoilutettiin palvelutalon asukkaita. Luonnon siisteyttä vaalittiin roskakävelyillä ja seurantalons pihalla putsattiin kesäkauteen haravakävelyillä. Yhteinen retki maahanmuuttajien kanssa Soivaan Metsään tarjosi mukavan paikan ja tavan tutustua puolin ja toisin.

MKN Keskuksen järjestelmään ilmoitettiin 3 300 kävelyä vuoden aikana. Todennäköisesti toteutunut määrä oli suurempi.

Impin päivää, kekriä räntänää - perinnearteet yhdessä keräten Elävän perinnön wikiluetteloon

Elävän perinnön wikityöpajoissa käsiteltiin Maa- ja kotitalousnaisille merkityksellisiä aiheita mm. Hämeenlinnassa ja Oulussa. Kuvat: Helena Velin

Maa- ja kotitalousnaisilla oli Museoviraston ja Maaseudun Säätiön rahoitus hankkeessa Impin päivää, kekriä räntänää - perinnearteet yhdessä keräten Elävän perinnön wikiluetteloon. Hankkeessa käsiteltiin kymmentä erilaista perinnettä. Maa- ja kotitalousnaisille kiinnostavista aiheista järjestettiin kysely. Kyselyn tuloksista valintaraati valitsi kymmenen aihetta työstettäväksi. Aiheiksi valittiin kotimakkarat, puurot ja vellit, talkkuna, rieskaperinne, mämmi, säilöntäperinne, muonitus, ompeluseurat ja muu MKN-yhdistystoiminta, Impin päivän viettäminen ja kekriperinne. Aiheita käsiteltiin neljässä eri työpajassa Seinäjoella, Oulussa, Hämeenlinnassa ja Kuopiossa sekä yhdessä Teams-työpajassa. Työpajoissa oli yhteensä 65 osallistujaa. Työpajoissa syntyneistä materiaaleista ja muuta lähdemateriaalia hyödyntäen kirjoitettiin kuvaukset Elävän perinnön wikiluetteloon.

Suomalaisen ruoan päivä 4.9.2024 - Syötiin yhdessä

Suomalaisen ruoan päivänä teemana oli ”Syödään yhdessä”. Tapahtumissa perusteltiin, miksi on syytä valita suomalaista ruokaa ja mistä tietää, että kaupassa tulee sitä valinneeksi. Hienosti tehtiin tutuksi myös suomalaista ruokaperinnettä järjestämällä lapsille piirakkatyöpaja. Ruokatietoyhdistykseltä oli mahdollisuus tilata tapahtumaan paketti, jossa oli 2 julistetta, 5 pöytäständiä ja 40 suomalaiseen ruokaan opastavaa esitettä. Paketteja tilattiin kaikkiaan 67 kappaletta, tilaaja oli noin 40. Tilaisuuksissa oli osallistujia 20–200.

Suomalaisen ruoan päivän tapahtumia järjestivät mm. Lumijoen mks, Sulkavan mkn ja Kiuruveden mkn, Kiuruvedellä suomalaista ruokaa olivat nauttimassa hollantilaiset vieraat. Kuvat Jaana Ollakka, Liisa Ruottinen-Partanen ja Marja Niskanen.

Kansainvälinen maisemapäivä

Kansainvälistä maisemapäivää vietetään vuosittain 20.10. Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen vuosipäivänä. Euroopan neuvoston maisemayleissopimuksen tavoitteena on suunnitella, hoitaa ja suojella kaikenlaisia maisemia. Sopimus kannustaa kaikkia osallistumaan maisemien tarkasteluun ja niitä koskevaan päätöksentekoon. Euroopan neuvoston maisemayleissopimus on ensimmäinen kansainvälinen sopimus, joka koskee pelkästään maisemaa.

Kansainvälistä maisemapäivää vietettiin vuonna 2024 yhdeksättä kertaa. Maisemapäivä on myös osa Euroopan kulttuuriympäristöpäivien ohjelmaa. Maisemapäivän vakiintuneeseen viettoon liittyy muun muassa #arkimaisema-valokuvakilpailu ja ohjatut maisemakävelyt. Vuonna 2024 maisema-asiantuntijat järjestivät eri puolilla Suomea kahdeksan kävelytapahtumaa.

Maisemapäivän järjestelyistä vastasivat ympäristöministeriö, Suomen ympäristökeskus, Suomen Kotiseutuliitto, Museovirasto, Viherympäristöliitto ja MKN Keskus.

Rahoitus: SYKE ja ympäristöministeriö

Maisemakävely. Kuva: Auli Hirvonen

Rural Finland Tourism hub: Maaseutumatkailun osaamisverkosto

Alkuvuodesta 2024 käynnistetyin hankkeen tavoitteena on rakentaa maaseutumatkailukehittäjien osaamisverkosto, lisätä ja vakiinnuttaa matkailun toimijoiden välistä verkostoitumista, tuottaa ja jakaa älykkäästi tietoa sekä edistää uusien matkailun kehittämistoimenpiteiden ja -kokonaisuuksien aikaansaamista yhteistyöllä. Kevään ja syksyn aikana toteutettiin valtakunnallisia sekä alueellisia kick-off tilaisuuksia.

Satakunnan ammattikorkeakoulu koordinoi valtakunnallista hanketta, jossa mukana on MKN Keskuksen lisäksi myös Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

Rahoitus: Maaseutuohjelma ja Hämeen ELY-Keskus

Yhteiset koulutustilaisuudet ja kehitystyö

Maa- ja kotitalousnaisten johdon tilaisuudet

Vuoden 2024 aikana pidettiin kerran kuukaudessa ajankohtaiskatsaus MKN piirikeskusten toiminnanjohtajien kanssa.

Maa- ja kotitalousnaisten johdon kesäkuun alussa toteutettava kesäseminaari järjestettiin taloudellisen tilanteen vuoksi Teamsissä. Tilaisuuteen osallistui MKN Keskuksen hallituksen jäseniä ja työntekijöitä sekä MKN:n piirikeskusten toiminnanjohtaja ja puheenjohtaja. Seminaarissa käytiin läpi järjestön Kestävän kehityksen linjaukset ja ajankohtaisia asioita. Lisäksi aloitettiin tulevan strategia työstö ja suunniteltiin tulevan vuoden toimintaa.

Järjestön sisäisen yhteistyön kehittäminen

Vuoden aikana MKN Keskus jatkoi kaikille MKN asiantuntijoille lähetettävän ajankohtaiskirjeen laadintaa. Ajankohtaiskirjeessä kerrotaan lyhyesti MKN Keskuksen ajankohtaisista, työn alla olevista asioista. Lisäksi Maa- ja kotitalousnaisten hallituksen aloitteesta pidettiin maaliskuussa MKN piirikeskusten luottamushenkilöille

kohdistetut "MKN iltakahvit" Teamsissä. Toimenpiteillä on pyritty lisäämään tiedon kulkua ja avoimuutta Keskukseen ja piirikeskusten välillä.

MKN ruoka-asiantuntijat

Ruoka-asiantuntijat pitivät vuoden aikana neljä kertaa Teams-tapaamisia. Tapaamisissa käytiin läpi ajankohtaisia asioita, mietittiin koulutus- ja ruokakurssitarpeita sekä uusien kurssien sisältöjä, kuultiin ruokakasvatuksesta ja ravitsemuksesta mm. mitä uudet kansalliset ravitsemussuositukset tulevat pitämään sisällään.

Helmikuun alussa oli yhteinen tapaaminen Helsingissä kasvisruokaluennon ja ruokakurssin muodossa (Vegetarilainen ruoka).

Ruoka-asiantuntijat aloittivat oman tuotekehitystyön, jonka tiimoilta oli inspiraatioluentoja mm. ravitsemuksesta ja kestävästä. Työtä tullaan jatkamaan vuonna 2025.

MKN maisema

Maisema-asiantuntijat kokoontuivat vuoden aikana kuusi kertaa yhteisiin kehityspalaveriin. Maiseman tuotekehitystyöhön asiantuntijat kokoontuivat lähes kymmenen kertaa. Maiseman viestintätiimi kokoontui kolme kertaa. Lisäksi asiantuntijoille järjestettiin viisiosainen webinaarisarja puustoisten rantavyöhykkeiden hoidosta.

MKN yritys

Vuoden aikana jatkettiin yhteistyötä MKN:n ja ProAgrian yritysasiantuntijoiden välillä järjestämällä yhteisiä yritysasiantuntijapalavereita sekä Yritys Case -tilaisuuksia, joissa nostettiin esiin eri keskusten yritysneuvontakokemuksia ja keskusteltiin niistä. Joulukuun 11.–12. päivänä järjestettiin Yritys-, talous- ja tilipalveluasiantuntijoiden yhteiset kehittämispäivät Helsingissä. Päivien palaute oli myönteinen.

Maa- ja kotitalousnaisten järjestötoiminta

Yhdistyksen järjestö- ja lakiasiat -webinaarit

Keväällä pidettiin kaksi järjestöwebinaaria, joissa ensimmäisessä käsiteltiin toimintakertomuksen tekemistä ja palauttamista. Toisessa webinaarissa käsiteltiin yhdistysten lakiasioita, jossa asiantuntijana toimi Sostin lakimies Patrik Metsätähti. Osallistujia ensimmäisessä webinaarissa oli noin 40 ja toisessa noin 20.

Opintomatka puutarhamessuille

Maaliskuussa matkattiin Tukholmaan Pohjoismaiden suurimmille puutarhamessuille. Matkalla oli 40 osallistujaa. Ennen laivan lähtöä taiteilija, puutarhatoimittaja Sonja Lumme kertoi, kuinka maailman makeimmat tomaatit kasvatetaan. Messuilla oli paljon nähtävää. Aikaa vietettiin myös yhdessä laivan herkuista ja ohjelmista nauttien sekä seurustellen toistemme kanssa.

Tunnelmia puutarhamessumatkalta Tukholmaan. Kuvat Helena Velin

Maakunnallisen vuoden maa- ja kotitalousnaisen tai aktiivisen toimijan palkinnot

Lähes jokaisessa piirikeskuksessa valittiin maakunnittain aktiivinen, järjestön toimintaa tunnetuksi tekevä ja muita toimintaan kannustava sekä yhteisöllisyyttä edistävä vuoden maa- ja kotitalousnainen. Tunnustusten saajat olivat:

- Etelä-Pohjanmaa: Pirjo Uitto, Seinäjoen Maa- ja kotitalousnaiset, Seinäjoki
- Etelä-Suomi:
 - Etelä-Karjala: Päivi-Kaipia-Hyväri, Lemminkäiset ry, Lemi
 - Häme: Kirsi Parikka, Akaan maa- ja kotitalousseura, Akaa
 - Kymenlaakso Marja-Terttu Niippa, Keski-litin maa- ja kotitalousseura, Iitti
 - Pirkanmaa: Marja Erkkilä, Ylöjärven-Mutalan maa- ja kotitalousseura, Ylöjärvi
 - Uusimaa: Eeva Ollikkala, Vihdin Maaseutunaiset, Vihti
- Itä-Suomi:
 - Inkeri Palmio, Tervon maa- ja kotitalousseura, Tervo
- Keski-Pohjanmaa:
 - Minna Aho Reisjärven Kangaskylän maaseutunaiset, Reisjärvi
 - Elämäntyö kunniakirjan sai Anneli Karhulahti, Halsuan maa- ja kotitalousseura, Halsua
- Keski-Suomi:
 - Mirja Pummila, Häkkisen maaseutuseura, Keuruu
- Lappi:
 - Tarja Sipola, Pello Naruska-Pulkkaviidan kyläyhdistys, Salla
- Länsi-Suomi:
 - Margit Kurru, Harjavallan Maa- ja kotitalousnaiset, Harjavalta
 - Sanna Mäki, Kuusjoen Maa- ja kotitalousnaiset, Salo
 - Tarja Ala-Hakula, Euran maa- ja kotitalousnaiset, Eura
- Oulu:
 - Mirja Ylitalo, Yli-Olhavan Maa- ja kotitalousnaiset, Ii

Valintaprosessin ja palkitsemisen rahoittavat piirikeskukset.

Järjestötuotteet ja jäsenedut

MKN Keskus on toimintavuoden aikana pyrkinyt myymään järjestötuotteiden varastoa mahdollisimman alas, koska vuonna 2025 toimitukset tullaan ulkoistamaan. Valikoimaa pyritään jatkossa rajaamaan tyyppisiin järjestötuotteisiin, jotka muun muassa edistävät järjestön näkyvyyttä.

Keväällä ja osittain vielä syksyllä yhden hupparivärin puutteen vuoksi toimitettiin lähes 200 järjestöhupparia, joista oli syksyllä 2023 järjestetty ennakkotilaus.

Jatkossa keskitymme hankkimaan jäsenistölle lisää jäsenetuja eri yrityksistä. Vuonna 2024 solmittiin jäsenetusopimus eräruokailuun sopivia astioita tuottavan Kupilkan sekä pellavatuotteita valmistavan Jokipiin Pellavan kanssa. Kesäksi oli tarjolla lippuja Ilmajoen musiikkijuhlille ja Savonlinnan oopperafestivaaleille jäsenetuhintaan.

Viestintä ja markkinointi

MKN Keskuksen viestinnän kärjet toimintavuonna nousivat strategian teemoista:

- suomalaisen ruoan sankaritarinat
- ilmastomyönteinen ja kestävä yhteiskunta
- monimuotoinen luonto
- Suomi kutsuu kylään

Vuonna 2024 viestintää hoiti viestintäpäällikkö 60 prosentin työajalla (opintovapaalla syys- ja lokakuun). Viestinnän töitä teki myös hanketyöntekijä, ja muut MKN Keskuksen työntekijät osallistuivat viestintään omien aihealueidensa puitteissa. Media-, hanke-, sisäisen- ja jäsenviestinnän lisäksi viestintä osallistui Koti ja maaseutu -lehden sisällön tuottamiseen ja avusti oikoluvussa.

Sisäinen viestintä ja jäsenviestintä

Sisäisen viestinnän tärkeänä kanavana toimi Microsoft Teams (tiimityöskentely, etäkokoukset), lisäksi sähköpostilla lähetettiin säännöllisesti MKN Keskuksen ajankohtaiskirjeitä kaikille MKN-asiantuntijoille ja myös SharePoint-pohjaista intranet-sivustoa hyödynnettiin.

Järjestötoiminnasta viestittiin keväällä ja syksyllä lähteneessä yhdistyskirjeessä, Maa- ja kotitalousnaisten kotisivuilla ja sosiaalinen median kanavilla. Erityisesti Me Maa- ja kotitalousnaiset -Facebook-ryhmän suosio jatkuu, ja ryhmän koko oli vuodenvaihteessa lähes 1 980 jäsentä (+80 edellisestä vuodesta). Jäsenasioista viestittiin myös Koti ja maaseutu -lehdessä ja ProAgrian jäsenlehdissä.

Mediaviestintä ja -näkyvyys

Toimintavuonna median seurantapalveluun nousi 2096 hakusanaperusteista mediaosumaa (n. -16 % edellistä vuodesta). ePressi-palvelun kautta lähetettiin vuoden aikana 18 mediatiedotetta/kutsua. Media tarttui erityisesti ruoka-aiheisiin tiedotteisiin.

- 18.12.2024 Ohra on herkullinen ja järkevä valinta ruokapöytään
- 28.11.2024 MKN Keskuksen hallitukseen uusia jäseniä – työ kestävän, osaavan ja osallistavan yhteiskunnan rakentamiseksi jatkuu
- 27.11.2024 MKN-PALKITTUJA: Kärämäellä yhteisöllisyyttä vauvasta vaariin – Puumalassa aktiivista ja innovatiivista meininkiä
- 14.10.2024 Kekrinä maistuu oman maan ruoka*
- 9.10.2024 Lumoudu maisemista – tule mukaan kävelemään!
- 5.9.2024 Itä-Suomen Maa- ja kotitalousnaisten matkailuasiantuntija Anna Rinteinen on nimitetty World Food Travel Associationin ensimmäiseksi Suomen lähettilääksi
- 26.8.2024 Syödään yhdessä Suomalaisen ruoan päivänä 4.9.*
- 15.8.2024 Marja-aronia ja saskatoon ovat syksyn superfoodia
- 8.7.2024 Riistaravintola Pikku Peura on Keski-Pohjanmaan ja Annin Marjatarha Etelä-Pohjanmaan Maistuva maaseutuyritys 2024
- 5.7.2024 Maistuva maaseutuyritykset on valittu vuodelle 2024
- 2.7.2024 Kotimaan matkailuun haetaan kasvua yhteistyötä tiivistämällä
- 6.5.2024 Maa- ja kotitalousnaiset kannustaa vieraslajitalkoisiin Impin päivänä 11.6.
- 24.4.2024 Parsaherkut kruunaavat kevään*
- 20.3.2024 Yrteillä aromia pääsiäisruokiin
- 13.3.2024 Rapsakka ja raikas kurkku on monikäyttöinen vihannes

- 28.2.2024 Suomalainen leipäkulttuuri kunniaan
- 12.2.2024 Maa- ja kotitalousnaiset kannustaa kaikkia: kävellään porukassa!
- 30.1.2024 Varautuminen on yhteispeliä – Maa- ja kotitalousnaiset tukee kotitalouksien varautumista

* *Eniten mediaosumia saaneet tiedotteet*

Tiedotteiden keskimääräinen avausprosentti oli noin 19 prosenttia.

Mitä kurpitsasta kannattaa tehdä? Katso parhaat vinkit

1. marrask. 2024 | [Tuuli Lindgren](#)

Kurpitsasesonki on nyt parhaimmillaan. Monikäyttöinen kurpitsa taipuu niin suolaiseen ruoanlaittoon kuin makeaan leivontaankin. Kokosimme kolme herkullista reseptiä, joiden päätähdenä loistaa kurpitsa. Nyt on aika herkutella kurpitsalla. (4 hengelle) 1 keskikokoinen myskikurpitsa 1 dl cashewpähkinöi

[Kekrinä maistuu oman maan ruoka](#)

Eniten huomiota sai Kekri-tiedote (12 mediaosumaa). Aiheesta uutisoi mm. Iltalehti.

Kärsämäen maa- ja kotitalousseuralle Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen valtakunnallinen ja alueellinen tunnustuspalkinto

28.11.2024 08:43 - Jussi Häkklä

Kärsämäen maa- ja kotitalousseuran puheenjohtaja Tarja Luonaa haastattelee Jussi Häkklä.

Kärsämäen maa- ja kotitalousseura sai eilen Maa- ja kotitalousnaisten keskuksen valtakunnallisen tunnustuspalkinnon. Keskus valitsi yhdistyksen valtakunnallisen tunnustuksen saajaksi erityisesti siksi, että se on Kärsämäellä arvostettu ja merkittävä yhteisöllisyyttä vaaliva toimija, joka huomioi kaikenikäiset. Kunniamaininnan sai

Valtakunnallisen tunnustuspalkinnon saanut Kärsämäen maa- ja kotitalousseuraa haastateltiin Radio Pookissa:
<https://www.radiopooki.fi/uutiset/pohjois-pohjanmaa/a-234322>

Medialle annettiin vinkkejä haastateltavista henkilöistä ja juttuteemoista. Maa- ja kotitalousnaisten asiantuntijat saivat hyvin näkyvyyttä valtakunnallisesti mm:

- MKN Keskuksen kehityspäällikkö Marita Suontausta oli yhdessä Ruokatieto Yhdistyksen toiminnanjohtaja Anni-Mari Syväniemen kanssa Ylen aamussa 20.12.2024 puhumassa uusista ravitsemussuosituksista ja jouluruoista. Haastattelu on nähtävissä osoitteessa: <https://areena.yle.fi/1-72849598>. Aiheesta löytyy myös artikkeli Ylen nettisivuilta: <https://yle.fi/a/74-20130632>

Marita Suontausta ja Anni-Mari Syväniemi Ylen aamussa keskustelemassa siitä, että uudet ravitsemussuositukset sopivat mainiosti myös joulupöytään.

Ruoka

Joulupöydästä voi herkutella ilman huonoa omatuntoa – ”Kukaan ei tule tarkistamaan, mitä lautasellasi on”

Uusiin ravitsemussuosituksiin nähden perinteinen joulupöytä pitää pintansa. Jouluaaterian koko ja sisältö juontavat juurensa menneisyyteen, sanoo Anni-Mari Syväniemi.

Joulupöydässä ei tarvitse stressata ravitsemussuosituksista, sanovat Anni-Mari Syväniemi ja Marita Suontausta.

ANSSI VÄISÄNEN

20.12.2024 14:37 · Päivitetty 20.12.2024 15:09

Suontaustan ja Syväniemen haastattelun pohjalta tehty artikkeli on luettavissa Ylen nettisivuilta.

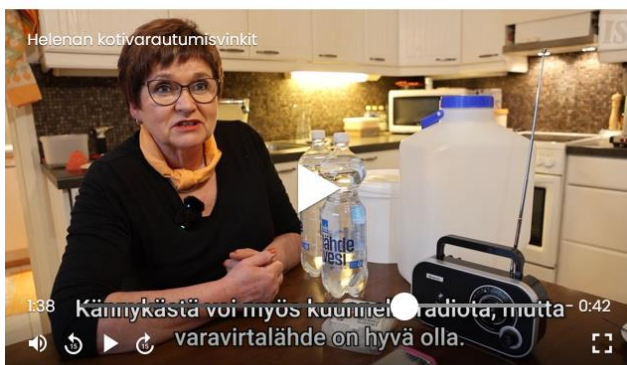
- MKN Keskuksen järjestöpäällikkö Helena Velin esitteli 25.11.2024 Ilta-Sanomille kotitalouksien omatoimista varautumista poikkeusolosuhteisiin: <https://www.is.fi/kotimaa/art-2000010857410.html>

Varautuja-Helenan mielestä yksi ruoka-aine on erityisen hyvä – nyt hän jakaa vinkkinsä

Kaikista tärkeimmän kotivaratuotteen lisäksi on yksi ruoka-aine, jota Helena pitää erityisen monipuolisena.

JAA

TALLENNA

Helena jakaa kotivarautumisvinkkinsä poikkeus tilanteiden varalta. VIDEO: ALEKSI JALAVA

Helena Velin antoi vinkkejä kotitalouksien omatoimiseen varautumiseen ja esitteli suositeltavaa kotivaraa.

- Ruoka-asiantuntija Janita Kylänpää Länsi-Suomen maa- ja kotitalousnaisista antoi vinkkejä 25.10.2024 MTV3:n Huomenta Suomessa kurpitsalyhtyjen kaivertamiseen ja kaivertamisesta jäävän hedelmälliän ja kurpitsansiementen hyödyntämiseen ruoanvalmistuksessa: https://www.mtv.fi/lyhyet/5ed7e7f86a51684aef40/video-kurpitsa-halloween-kuntoon-ruokaa-kunnioittaen?playlist=auto_7f26814afbc512b3338f&fbclid=IwY2xjawlAm3xleHRuA2FbQlxMQABZH6KzKcwsn0YfQpkBgea00qmnF4g-LjIH0np1iUqe67iksrJM0SD499lQQ_aem_nG2Da2XLQH7g6rFTVbe8nw

MKN ruoka-asiantuntija Janita Kylänpään kurpitsavinkit löytyvät MTV3:n sivuilta.

- MKN Keskuksen järjestöpäällikkö Helena Velin kertoi MTV3:n Huomenta Suomessa erilaisista tavoista hyödyntää puolukkasatoa ja maistatti puolukkaruokia 6.9.2024:
<https://www.mtvuutiset.fi/video/video/prog20852458>.

Aiheesta tehtiin myös juttu MTV3:n nettisivuille: <https://www.mtvuutiset.fi/makuja/artikkeli/terveellista-marjaa-loytyy-nyt-jopa-sankotolkulla-hyodynna-nain/9005088>

Järjestöpäällikkö Helena Velin MTV3:n Huomenta Suomessa jakamassa vinkkejä ja käytännön ohjeita puolukkasadon hyödyntämiseen.

Terveellistä marjaa saa nyt jopa sankotolkulla – hyödynnä näin!

KATSO VIDEO: Puolukkasato talteen – miten happamuus taltutetaan terveellisesti?

JULKAISTU 11.09.2024 07:44

PETRA TUOMINEN
petra.tuominen@mtv.fi

Metsät ovat nyt myös puolukoita pullollaan! Asiantuntija kertoo, miten mielipiteet jakavasta marjasta saa herkkua.

Maa- ja kotitalousnaisten Keskus ry:n järjestöpäällikkö **Helena Velin** kertoi viime viikolla puolukkavinkkejään Huomenta Suomessa. Velinin mukaan puolukkasato on tänä vuonna hyvä, paikoittain jopa erinomainen.

Helena Velinin antamat puolukkasadon hyödyntämävinkit ja käytännön ohjeet löytyvät MTV3:n nettisivuilta.

- MKN Keskuksen maisema- ja luonnonhoidon kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen oli 18.10.2024 Radio Pookin haastateltavana aiheena Kansainvälisen maisemapäivä: <https://www.radiopooki.fi/uutiset/pohjois-pohjanmaa/a-233464>
- MKN kehityspäällikkö Marita Suontausta oli 26.8.2024 yhdessä Luonnonvarakeskus Luken tutkimusprofessori Liisa Tyrväisen kanssa [Radio Suomen haastateltavana](https://www.radiopooki.fi/uutiset/pohjois-pohjanmaa/a-232500) Puunhalausviikon merkeissä. Aiheena luonnon tärkeys hyvinvoinnille.
- MKN maisema- ja luonnonhoidon kehitysjohtaja Leena Lahdenvesi-Korhonen oli 26.8.2024 Radio Pookin haastateltavana Puunhalausviikon merkeissä: <https://www.radiopooki.fi/uutiset/pohjois-pohjanmaa/a-232500>
- Ruoka-asiantuntija Suvi Malin Etelä-Suomen maa- ja kotitalousnaisista oli MTV3:n Huomenta Suomessa 22.5.2024 antamassa vinkkejä kesäjuhlien tarjoiluihin. Tallenne on katsottavissa osoitteessa: <https://www.mtvuutiset.fi/videot/video/prog20819518>

Ruoka-asiantuntija Suvi Malin jakoi vinkkejä kesäjuhlien tarjoiluihin MTV3:n Huomenta Suomessa.

ProAgrian keväällä ja syksyllä julkaistuihin asiakaslehtiin toimitettiin Maa- ja kotitalousnaisten teemoihin liittyviä artikkeleita. Lehdet saivat laajan lukijakunnan, sillä ne ilmestyivät Maaseudun Tulevaisuus -lehden välissä.

Sidosryhmäviestintä

Sidosryhmien ja potentiaalisten sidosryhmien edustajien kanssa jatkettiin yhteistyön edistämistä.

Verkko- ja someviestintä

MKN Keskus vastaa maajakotitalousnaiset.fi-verkkosivujen valtakunnallisesta sisällöstä ja alueellisesta sisällöstä vastaavat piirikeskukset.

Vuonna 2024 sivustolla vieraili yli 126 000 uniikkia kävijää. Kaiken kaikkiaan sivuja selailtiin lähes 273 000 kertaa. Eniten vierailijoita oli sivuston ruokaohjeissa, päänäkyvässä, tarjoiluvinkeissä ja tapahtumissa.

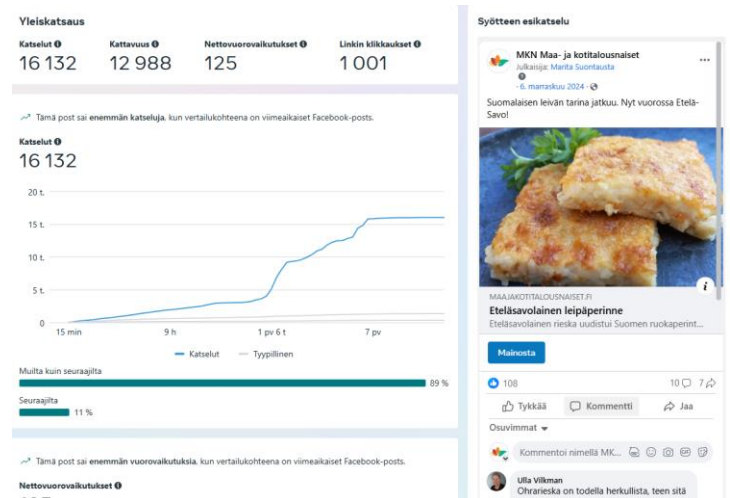
Valitse rivit		Haku...		
Sivun otsikko j...ymän kategoria			↓ Katselukerrat	Aktiiviset käyttäjät
☒	Yhteensä		272 907 100 % kokonaismäärästä	126 204 100 % kokonaismäärästä
☐	1 (not set)		14 850	441
☒	2 Maa- ja Kotitalousnaiset Ruisleivän leivontaohje		12 822	7 020
☒	3 Maa- ja Kotitalousnaiset Ylikypsä possun kassler		10 643	7 811
☒	4 Maa- ja Kotitalousnaiset		9 981	4 648
☒	5 Tarjottavien määrä juhlissa - paljonko... Maa- ja Kotitalousnaiset		7 158	5 554
☒	6 Omenatuoremehuasemia Etelä-Suomessa Maa- ja Kotitalousnaiset		6 215	4 209
☐	7 Maa- ja Kotitalousnaiset Tapahtumat		5 415	997
☐	8 Maa- ja Kotitalousnaiset Kaali-porkkanasalaatti		5 137	3 583
☐	9 Maa- ja Kotitalousnaiset Ruisleivän juuri ja muut raaka-aineet		4 285	3 043
☐	10 Maa- ja Kotitalousnaiset Alatoopi eli liihahyytelö		4 131	3 065

10 suosituinta sivua.

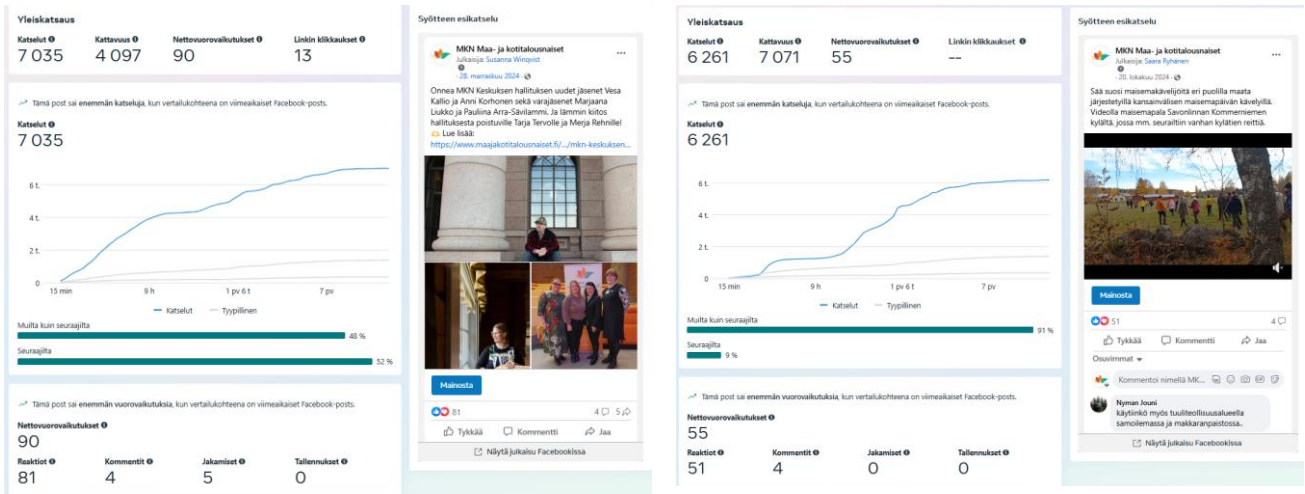
Sivuille saavuttiin eniten orgaanisen haun kautta (80%), seuraavaksi eniten suoralla linkillä (9 %) ja kolmanneksi eniten sosiaalisen median (6%) kautta. Sosiaalisen median kanavista eniten liikennettä saapuu edelleen Facebookin kautta.

MKN Keskuksen sosiaalisen median kanavia päivitti viestintäpäällikkö ja hanketyöntekijä. Lisäksi sisältöä tuottivat järjestöpäällikkö, kehityspäälliköt sekä nimetyt viisi maisema-asiantuntijaa. Toimihenkilöitä kannustettiin sosiaalisen median aktiiviseen käyttöön ja Keskuksen tileiltä jaettiin asiantuntijoiden julkaisuja.

Maa- ja kotitalousnaisten [Facebook-sivuille](#) tuotettiin lähes 200 julkaisua/tarinaa toimintavuoden aikana. Sivutykkäysten määrä vuodenvaihteessa oli noin 5 770 (+70 edellisvuoteen). Sivujen seuraajien määrä oli 6 300 vuoden lopussa (+100 edellisvuoteen). Sivujen kattavuus toimintavuonna oli 68 900 (-23,7 % edellisvuoteen).

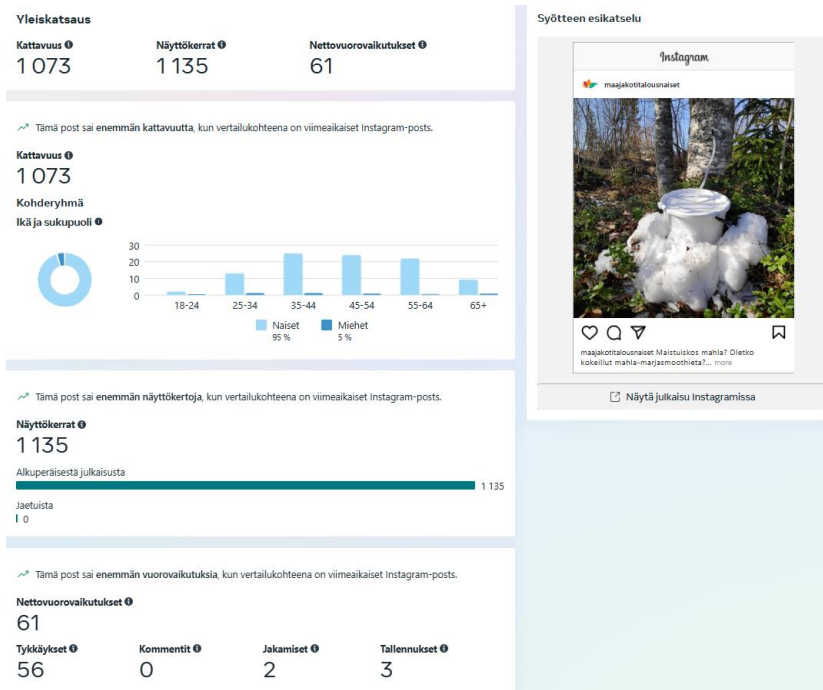
Kattavin (12 988 käyttäjää), eniten katseluita (16 132 näyttöä) tavoittanut ja eniten vuorovaikutuksia (125) saanut julkaisu oli Suomalaisen leivän tarina Etelä-Savosta

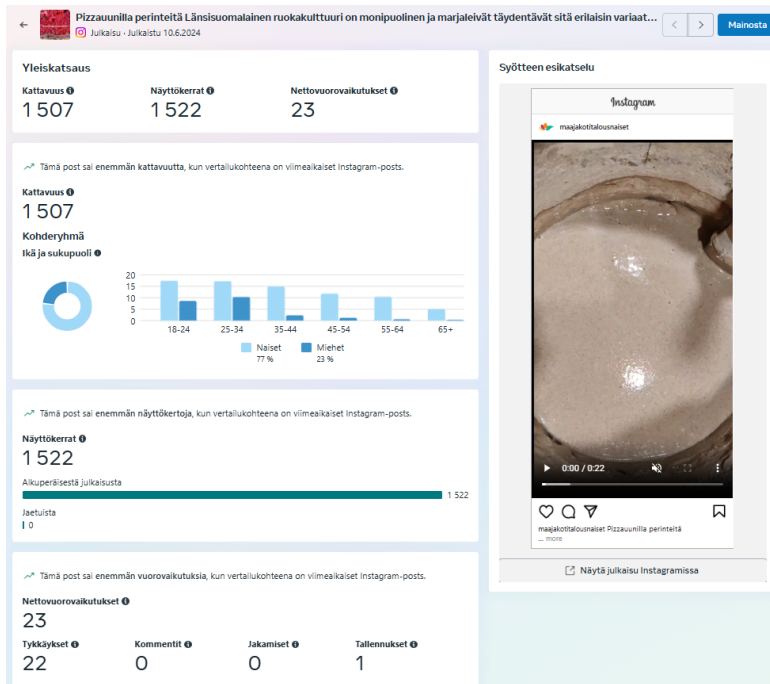
MKN Keskuksen hallituksen uusia jäseniä esittelevä julkaisu oli toiseksi katselluin (7 035 näyttöä) / toiseksi kattavin (4 097 käyttäjää) ja keräsi toiseksi eniten vuorovaikutuksia (90).

Kolmanneksi kattavin (7 071), kolmanneksi katselluin (6 261) ja kolmanneksi eniten vuorovaikutuksia (55) kerennyt julkaisu esitteli MKN Maiseman järjestämää yleisökävelyä Kansainvälisenä maisemapäivänä 20. 10.

Maajakotitalousnaisten [Instagram-tilillä](#) julkaistiin toimintavuonna n. 120 julkaisua ja 24-h tarinaa. Tilin kattavuus oli 6 700 (nousua 7,4% edellisvuodesta). Seuraajien määrä oli toimintavuoden lopussa yli 2 440 (+132 edellisvuoteen). Vuorovaikutusten määrä/julkaisu vaihteli muutamista kymmenistä noin kuuteenkymmeneen.

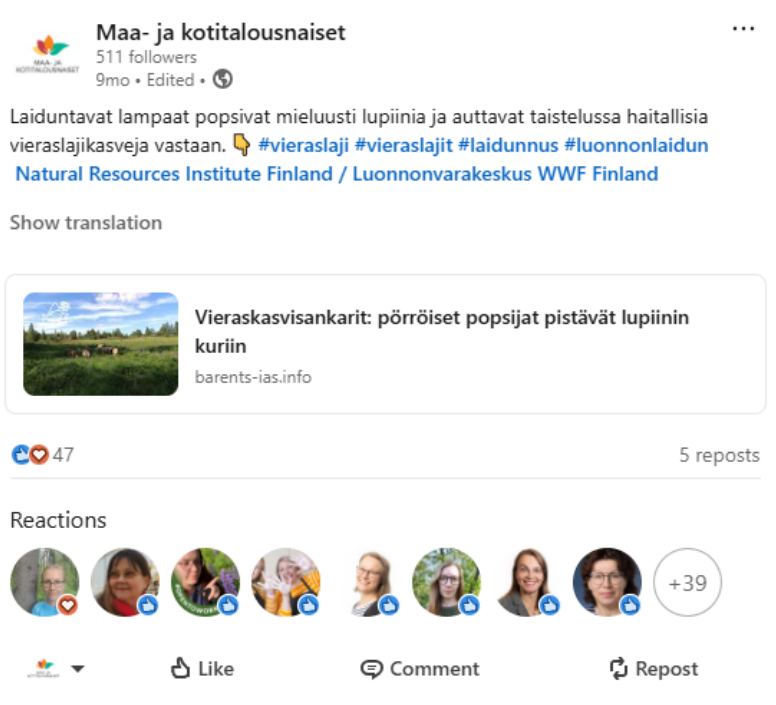

Mahlan keräystä ja käyttöä opastaneen julkaisun näki yli 1 000 käyttäjää, ja julkaisu sai eniten vuorovaikutuksia (61 kpl).

Länsisuomalaisten marjaleipien tekoa esittelevä julkaisu oli kattavin (1 507 käyttäjää/1 522 näyttökertaa).

Maa- ja kotitalousnaisten [LinkedIn-tiliä](#) alettiin käyttämään aktiivisemmin vuonna 2024. Tilille tuotettiin 33 julkaisua, ja vuoden lopussa tilillä oli noin 510 seuraajaa.

Eniten näkyvyyttä (1 221 käyttäjää) ja reaktioita (47) sai julkaisu, jossa kerrottiin vieraslajikasvien torjunnasta lammaslaidunnuksen avulla.